

خوانان دافغانستان ددریولسيزو دجگړو په اورکي

خوانان دانسان دژوند په اوږدو کي ترټولو نیکمرغه مرحله ده، خوانان دانسان دژوند پسرلی دی. لکه څنگه چي په پسرلي کي گلونه غوړيږي او بلبلان ورته د ژوند تراني وايي، او فضا په خپلو وړموکي خوشبويي خوروي او طبيعت ته بنگلا وربخښي په همدې ډول دانسان استعداد په خوانان کي دگلونو په څير غوړيږي که چيري پالنه يې و شي د ژوند ترپايه به دنړۍ نورو انسانانو ته نیکمرغي او بنگلا ورپه برخه کړي.

خوله بده مرغه بايد په خپله وروسته پاتي او بدمرغه ټولنه کي د تياره ژوندانه د ارون حقيقت ومنوجي زموږ په هيواد کي له خوانانو څخه طبيعت په بنگلاکي نه طبيعت په رنگيدوکي کار اخيستل شوي دي.

په همدې اړوند غواړم خپل شيندلي فکرونه پدي کوچني ليکنه کي را ونغاړم ترڅولومړی خان او بيا خپل نورهمزولي پدي پوه کړم چي په افغانستان کي ولی خوانان دجگړو په اورکي وسوځيدل؟ او اوس يې په څه ډول بايد مخنيوي وکړای شي؟ په همدې ډول په افغانستان کي نن ورځ د خوانانو ستونزي.

زموږ په گران هيواد افغانستان کي څه د پاسه دري لسيزي جگړه روانه ده او زموږ د هيواد خوان کول او خوان استعدادونه يې دخپل اور په لمبوکي په ډول او ډول نومونو وسوځول. د ۱۳۵۷ هـ ش کال د غوايي دماشتي اوومي نېټي له کودتا څخه راپدې خوا دغه د کار او علم سرچينه چي خوانان دي دجگړو په بيلابيلو لېکوکي ځای پرځای شول، او په هرنامه يا وغوليدل او يا د بعضو مجبوريتونو پر اساس يې دپوهنتونونو، او دښوونځيو لاري پريښودي او دجگړي پگړ ته يې ور ودانگل او زموږ په هيوادکي د اوږدې جگړي د اور دسون دلرگو په توگه تري کار واخيستل شوچي ترننه پوري دالری روانه ده. خو ددي لپاره چي خپل راتلونکي کول له دغو بدمرغيو څخه وژغورو، که څه هم په اوسنيو حالاتوکي دا پوستونزمن کاردې خولاس ترزني ورته کيناستل دخپلوخلکو او هيواد سره يوه لويه جفا ده. دلته زه په لنډ ډول زموږ دهيواد او دخلکو په ستونزو رڼا اچوم او دخل لاره يې څه ده؟

لومړی ستونزه: مور دخپل هيوادهرډول خپلواکي ديوشميرخان غوښتونکواووطن پلورونکو اشخاصو، افرادو، او دسياسي گوندونو دناکامو سياستونو په نتيجه کي له لاسه ورکړی ده. په اوسنيو حالاتوکي خوانانو ته په کارده چي د قلم په ژبه دمبارزي لارغوره کړي، که څه هم وخت به دپيروغواړي خوثر به يې ښه وي. مور بايدخان او خپل هيوادوال دنړۍ والو دهرډول تورڅخه پاک کړو او دا څرگنده چي افغانان د بشريت ضد خلک نه دي افغانان له تروريزم څخه ملاتړ نه کوي بلکي تروريزم په هرنامه محکوموي.

دوهمه ستونزه: زموږ په هيوادکي دپخوانيوسياسي رنځورانوشميره له خپلي کچي وتلي،داخلک چي نن ورځ زموږ دسپين رپرواومشرانو په ډله کي راځي له بده مرغه دوی ترننه پوري ونشوکلای چي دوطن دژغورولولپاره يوه واحده لارغوره کړي، لکه څنگه چي وخت داڅرگنده کړي دوی هيڅکله ديوي واحدي لارپيروان کيدای شي، ځکه دوی دپخوانيوسياسي دښمنيوڅخه يو بل ته نه تيريزي، اوکه کله هم دبعضو مجبوريتونو پر اساس يوظاهري وحدت ته غاړه بردي خوپه باطن کي هماغه زاړه فکرونه او هماغه زري عقيدې دي او هماغه ديوه درياب بي شماره ويالي دي چي هيڅکله بيا يوه درياب ته نه راځي. که ددي هڅه وشي چي خوانان ددوي دزروافکاروله اغيزي څخه لري وساتل شي دابه ښه خبره وي ترڅوخوانان وکولای شي دخپل هيواددژغورولوپه خاطر يوه داسي لارغوره کړي چي له هرډول کينو او دښمنيو څخه پاکه وي.

دريمه ستونزه: زموږ په هيوادکي دکورنيو جگړو په وخت کي زموږ دهيوادواوخلکو دښمنان پدي وتوانيدل چي زموږ دخلکو په منځ کي دفاق تخم وشيندي، او يوداسي اوربل کړي چي په خپله افغانان په کي وسوځيږي خودجگړي گټي دهغوی په گټه تمامي شي. ددي اوربلولولپاره دښمن دافغانستان خلک په قومي، ژبني، سمټي، اومذهبي ډلووويشل اوترننه هم دهمدغو تفرقاتو په اساس دافغانانو په منځ کي دپيرفعال کارکوي. خودخواشيني ځای دادی چي په افغانانوکي اوس هم داډول خلک دپيردي چي دخپلوځاني گټوپه خاطر دهيواد او خلکوملي گټي ترپينو لاندې کوي او په هيوادکي ملي يووالي ضد اعمال ترسره کوي، کله ځان دقوم مشر، کله ځان دمذهب امام، کله ځان ديوه سمت رهبر اوداسي نور ټاکي، له بده مرغه هيڅوک ورڅخه دانه پوښتي چي ته چادافغانستان دخلکو دقومونو، مذهبونو او سمټونو مشرکړي؟ ولي ديو قوم موجوديت په داسي يوچاپوړي وتړل شي، چي هغوی ته زموږ دقومونومشري زموږ دهيواد اوخلکو دوستانو نه دښمنانو ورکړي ده. زماپه نظر هر هغه څوک که په ريښتيا سره دافغانستان او زموږ ځوريدلو خلکو ژغورل غواړي دټولو تعصباتو څخه دي لاس واخلي، او ټولو قومونو او ژبوته بايد دوه اړخيزه درناوي وشي ځکه داديوه قوم او يوي ژبي پوري اړه نه لري دادټولو افغانانو کاردې.

څلورمه ستونزه: زموږ په هيوادکي د بهرنیو ځواکونو شتون دی، چې له بده مرغه دا باید و منو چې افغانستان نن ورځ یو داسې ملي پوځ نه لري چې د بهرنیو ځواکونو دولتو څخه وروسته دي په افغانستان کې امنیت د ټینګښت ضمانت وکړي. د یادو ولوورده چې افغانستان خپل ملي پوځ د همدغو دريو لسيزو په جگړو کې لومړی په گوندي، سمي، منطوي، او ملیشوي پوځونو بدل کړ او په پای کې له منځه ولاړ. پوځ چې په یوه هيواد کې د استقلال، ځمکنی بشپړتیا، او دملي نوامیسو ساتونکې دي باید د هيواد او دخلکو د گټو څخه دفاع وکړي نه د یو گوند او یا د یو فرد له گټو څخه، د افغانستان دملي پوځ له منځه وړلو پوره به په یوه گوند، یوې ډلې، او یا په یوه شخص دلته نه اچو ځکه دا ډیر اوږد بحث غواړي خو تر ټولو ښه قضاوت به پدې هکله تاریخ وکړي.

پنځمه ستونزه: تر ټولو لویه بدمرغي زموږ دخلکوې سوادې ده، چې دا د همدغو جگړو محصول گڼلای شو. دا زموږ د هيواد او دخلکو د ښمنانو یوه زړه تگلاره ده چې دوی ټول عمر ددې لپاره هڅه کړې چې افغانان د یوه له نعمت څخه محروم وساتي تر څو دوی وکولای شي ډیر په آسانه توگه له افغانانو څخه د افغانستان پر ضد گټه واخلي. د ښمن ددې ناوړې تگلارې په وړاندې باید ځوانان په هره کچه مخنیوي وکړي، او داپو بنسټه وکړي چې ولې یې ښوونځي په اور سوځول کيږي؟ او ولې یې د هيواد روڼ انده شخصیتونه په ډول او ډول نومونو یا وژل کيږي او یاله هيواد څخه وتلونه مجبور کيږي؟

شپږمه ستونزه: غربت او فقر (اقتصادي ستونزې) دا هغه ستونزې دي چې دنړۍ د ډیرو هيوادو نوځک ورسره لاس او گریوان دي، خو په نورو هيوادونو کې یوه داسې دولتي اداره یاسیستم موجود دی چې خپلو خلکو ته یې دانسانی ژوند تر ټولو ستر نعمت سوله او امنیت ټینګ کړی خلک یې لږ یادیږي ځانته دومره څه جوړوي چې ژوند پرې تیر کړي. خو زموږ په هيواد کې له بده مرغه دخلکو لپاره داقتصادي ستونزو دحل لاره د جگړې ډگرته وردانگل دي. جگړه زموږ دخلکو لپاره د ډوډی پیدا کولو یوه وسیله گرځیدلې. او همداروانان دي چې تر ننه هم د همدغې جگړې په اور کې سوځيږي.

شپږمه ستونزه: د اسلام د سپیڅلي دین په نامه زموږ په هيواد کې د غربې نړۍ تر چتر لاندې ناوړه گټه اخیستل دي چې دا هم له بده مرغه زموږ د خلکوې خبرې دخپل دین په اړوند څرگندوي، د بې خبرۍ خبره زه دلته دقرآن عظیم الشان ددې مبارک ایت په رڼا کې کوم چې فرمایي (انما المومنون اخوة) یعنی مومنان سره وروڼه دي. نو چې مورېدې مبارک ایت ایمان لرو بیا ولې همدا مسلمانان په ژبو، رنگونو، قومونو او داسې نورو ډلوویشو، تر ټولو خود تعجب وړ کار دادی چې زموږ په هيواد کې له بده مرغه داسې جگړه روانه ده چې د جگړو د لیکو دواړو خواو ته د یو بل په لور د توغندیو د توغولو وخت کې د یو غږ اوریدل کيږي چې (ناره تکبیر الله اکبر) سوالونه پیدا کيږي دواړه خواوې د الله اکبر غږ کوي، یوه خوا هم خپلو مروتو شهیدان او ژوندوته غازیان وایي بله خوا هم په همدې ډول نوبیا داغدار او هلاک څوک شو؟ داداسې یو سوال دي چې تر ننه یې زموږ په هيواد کې ځواب نه دی پیدا کړی. ځوانان باید داهیره نه کړي چې مور افغانان سره له دې چې تاریخي ریښې لرو د یوه دین پیروان هم یو.

اوومه ستونزه: د بهرنیو استخباراتي شبکو سره د یوشمیر افغانانو کار کول او د ډیر د یو په گټه په افغانستان کې خپل ژوند وقفول، ددې خلکو شمیره له بده مرغه زموږ په هيواد کې له کچې وتلې ده. دا هغه خلک دي چې دخپلو ځاني گټو په خاطر زموږ په هيواد کې دملي گټو ضد اعمال ترسره کوي، او پدې هم ویاړي چې د یوې بهرنۍ جاسوسۍ شبکې ته د مزدور په توگه دنده ترسره کوي.

ددې خلکو د یوه دنده داده چې په هيواد کې د ملي غورځنگونو، او هيوادپالو افغانانو دراجگیدلو مخه ونیسي او په هر ډول چې وې له منځه یې یوسي، لومړۍ هڅه کوي چې په افغانستان کې یې دروان سیاسي بهیر څخه گوښه کړي او که پدې ونه توانيږي نو ژوند ته یې په ساده ډول د پای ټکي ردي.

اتمه ستونزه: زموږ په هيواد کې د گڼ شمیر سیاسي گوندونو ثبتول (راجسټر) چې شمیره یې له سلو څخه زیات دی. داهم د افغانستان دخلکو ویشل په څوکو چنیو ډلو دي چې په خپله ددې خبرې څرگندونه کوي چې بهرنیان نه غواړي په افغانستان دوه یا درې لوی سیاسي گوندونه منځ ته راشي، او د بهرنیانو د وتلو څخه وروسته د هيواد سیاسي واگي په لاس کې ونیسي. په همدې ډول یې د افغانانو یو فکريه سلگونو فکرونو ویشلي او د یوه مشر پر ځای یې ورته سل مشران جوړ کړي دي. د یادو لوورده چې په وروستیو نهو کالونو کې جوړ شوي سیاسي گوندونه تر اوسه هیڅ یو په ځان کې داتوان نه دی پیدا کړي چې د بهرنیو ځواکونو له وتلو څخه وروسته دي د هيواد سیاسي واگي تر لاسه کړي او امنیت دي ټینګ کړي، ځکه د ډیرو گوندونو د غرو شمیره په لسگونو کې ده. داسې گوندونه هم ثبت شوي وو چې حتی سل غړي یې هم نه درلودل.

نهمه ستونزه: دنړۍ والي ټولني دوه مخیزه سیاست او دناتو د پوځي ځواکونو بې رحمه عملیات په افغانستان کې د تروریزم پر ضد دمبارزې تر شعار لاندې د بې وزلو افغانانو وژل دي، چې زه پدې هکله دهر افغان د چوپتیا اختیارول دخپل وطن او خلکوسره تر ټولو ستر خیانت بولم. دامریکا دمتحده ایالاتو په مشرۍ نهه کاله په افغانستان کې د اسامه او دهغه د پلویانو په لټون کې تیر شول، خو تر ننه یادوی ونه غوښتل او یایي ونشو کولای چې اسامه او پلویان یې یا ونیسي او یایي له منځه یوسي، ولې په زرگونو بې گناه افغانان یې په شهادت ورسول. د عصري پوځي ټکنالوژۍ په درلودو

سره دوی څنگه نشي کولای چې دالقاعدي او دطالبانو دغورځنگ مخه ونيسي؟ ولي په زغرده بايد داواوایم چې دوی نه غواړي په افغانستان کې سوله راوړي او یوملي افغاني حکومت جوړکړي.

زماغوبنتنه له روڼ انده ځوانانو څخه داده چې زموږ دهيواد پدي حساسو شیبوکي خاموشي اختيار نه کړي، او دخان غوښتونکو او هیواد پلورونکو د هوسونو قرباني نشي. څومره به ښه وي که د وروستیو دریولسیزو دجگړو انځورونه او عاملونه په خپل ذهن کې ځای کړو او عبرت ترې واخلو، راځی چې دخپل ویجاړ هیواد دخلکوځېني تاریخ په غورسره ولولو، راځی چې له هغې کونډې میرمنې څخه وپوښتو چې میره یې دچا د هوسونو قرباني شوي؟ چې نن زموږ دویجاړ هیواد په ویجاړ وکوڅوکي سوال کوي، او یا دغربت تیارو دومره مجبوره کړي چې نامشروع کارونوته یې لاس اچولي ترڅو خپلو بیتیمانوته دخوراک څه پیداکړي.

راځی دهغو بورو مېندو څخه وپوښتو چې زامن یې په کومه لار او دچا په نوم قرباني شول؟

راځی له هغومعصوموماشومانو څخه وپوښتو چې نن ورځ ښوونځي ته دتلوپرځای زموږ دهيواد په بازارونوکي گرځي او داوايي (کاکا بوتونه دی راکړه چې رنگ یې کړم)

په پای کې راځی دهمدغو بدمرغو حالت دهغو وطن پلورونکو اوولس پلورونکو مشرانو دمیرمنو، مېندو، او بچیانوسره پرتله کړو چې نن هم په دنگو محلونوکي او سیري او دنړۍ ترټولو قيمتي موټروکي سپريري، او بچیان یې په امریکا او غربي اروپا په هیوادونوکي په زده کړو او یاپه مستی بوخت دي.

دبشریت تاریخ داڅرگنده کړي په هره ټولنه کې چې دظلم او استبداد توره دمظلوموانسانانو دمری په وینوسره شي انجام یې په هغه ټولنه دعدالت په خاطر یوبغاوت دی، خودداسي یوسالم بغاوت چې وکولای شي حق حقدارته وسپاري.

دویجاړ افغانستان دودانیدو، او دټولنیز عدالت دپلي کیدوپه هیله.

پای